

การศึกษ
นวนิโ ๓๐ ปีกอน

วระพรตมศุททการต (ป. ๓. ๒๒๒๓)

294.37
พ1711ก
2559
ฉ.1

สารบัญ

คำปรารภ

๗

การศึกษา: มองเมื่อ ๓๐ ปีก่อน

การศึกษา: เครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา

๑

บทที่ ๑. นำเข้าสู่การศึกษา

๓

สภาพปัญหาที่แสดงว่าการพัฒนายังไม่สำเร็จผล

๔

จับจุดปัญหาของการศึกษา

๖

ความหมายของคำว่า "พัฒนา"

๑๒

สืบสาวสาเหตุของการศึกษา หรือการพัฒนา ที่ผิดพลาด

๑๕

บทที่ ๒ มูลฐานหรือจุดกำเนิดของการศึกษา

๑๗

จุดเริ่มต้นหรือแก่นนำ ที่จะทำให้วิทยาศาสตร์ การศึกษา และการพัฒนา

ดำเนินไปอย่างถูกต้อง

๑๗

ก. วิทยาศาสตร์กับศาสนา (กับศีลธรรม)

๑๘

ข. เทคโนโลยีกับจริยธรรม

๒๒

แรงจูงใจในการศึกษา: ความคิดของไฮนส์ไตน์

๒๕

๑. ความกลัว

๒๖

๒. Ambitious desire

๒๖

๓. Loving interest in the object and a desire for truth and understanding

๒๗

วิเคราะห์แรงจูงใจตามแนวพุทธ

๒๗

ก. ความกลัว

๒๘

ข. ตัณหา

๒๙

ค. มานะ

๓๐

ง. นันทะ

๓๑

การศึกษากับการปฏิบัติต่อแรงจูงใจ	๓๒
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ - การแสวงความเป็นเลิศ	๓๔
จิตสำนึกในการศึกษา	๓๘
บทที่ ๓ สารัตถะของการศึกษา	๔๑
การศึกษากับการทำหน้าที่หลัก ๒ ประการ	๔๑
ปริญญาที่เป็นผลของการศึกษา	๔๕
ก) ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำว่า จริยธรรม และ จริยศึกษา	๔๘
ข) ข้อย้ำเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักในการทำหน้าที่ของการศึกษา	๔๙
การศึกษาในฐานะการพัฒนามนุษย์ หรือเครื่องมือพัฒนาชีวิต	๕๒
ก. พัฒนากาย	๕๕
ข. พัฒนาศีล	๕๖
ค. พัฒนาจิต	๕๖
ง. พัฒนาปัญญา	๕๘
การศึกษาในฐานะการพัฒนา	
จากความอยู่รอดด้วยกิเลส มาสู่ความอยู่ดีด้วยปัญญา	๖๐
แทรก: ชรรณชั้นเหนือค้นหา การศึกษาจึงจะพาไปถึงประชาธิปไตย	๖๔
หัวข้อบนของการศึกษา พาออกจากอวิชชา-ค้นหา สู่วิถีของปัญญา	๖๕
"มานะ" กิเลสใหญ่มหาอำนาจ	
เก่งกาจจนในภาษาไทยแปลอโงะเอนเป็นความดี	๖๖
ถึงจะมี "มานะ" อยากให้ตัวตนสูงเด่นเป็นใหญ่	
ก็ยิ่งพอลดลดกับ เมื่อขอมสยบตัวให้ธรรมเป็นใหญ่เหนือยิ่งกว่า	๗๓
การศึกษาในฐานะการพัฒนา	
ความสามารถที่จะมีความสุขและแผ่ขยายความสุข	๗๘
ความมุ่งหมายของการศึกษา	๘๑
ก. โดยประโยชน์ที่ชีวิตพึงได้รับ และพึงทำให้เกิดมี	๘๑
๑) ประโยชน์ หรือจุดหมายของชีวิต ๓ อย่าง ตามแนวตั้ง	๘๑
๒) ประโยชน์ หรือจุดหมายของชีวิต ๓ อย่าง ตามแนวราบ	๘๒

ข. ว่าโดยภาวะของตัวจุดหมายนั่นเอง	๘๓
ค. ว่าโดยคุณสมบัติของผู้ได้รับการศึกษา	๘๕
๑) มองในแง่ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนา	๘๕
๒) มองในแง่ลักษณะการดำเนินชีวิต	๘๖
๓) มองในแง่คุณธรรมหลักของผู้ที่มีการศึกษา	๘๘
บทที่ ๔ มองการศึกษาในมิติต่าง ๆ	๘๘
๑. การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม	๘๘
๒. การศึกษาในฐานะเครื่องสืบต่อจากอดีตถึงปัจจุบัน และสู่อนาคต	๙๕
๓. คู่แย้งที่เป็นส่วนสมบูรณ์ของการศึกษา	๙๖
ความคิด: แหล่งสำคัญ ของการศึกษา	๑๐๓
จุดเริ่มของการศึกษา และความไร้การศึกษา	๑๐๓
กระบวนการของการศึกษา	๑๐๕
ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับจุดเริ่มของการศึกษา	๑๐๘
ความคิดที่ไม่เป็นการศึกษา และความคิดที่เป็นการศึกษา	๑๑๑
โยนิโสมนสิการ ๑๐ วิธี	๑๑๕
๑. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย	๑๑๖
๒. วิธีคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ	๑๑๖
๓. วิธีคิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา	๑๑๖
๔. วิธีคิดแบบแก้ปัญหา หรือ วิธีคิดแบบขริบสัง	๑๑๗
๕. วิธีคิดแบบขรรธธรรมสัมพันธ์	๑๑๗
๖. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก	๑๑๗
๗. วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม	๑๒๑

๘. วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม	๑๒๒
๙. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน	๑๒๔
๑๐. วิธีคิดแบบวิภังชวาท	๑๒๖
ก. จำแนกโดยแง่ด้านของความจริง	๑๒๗
ข. จำแนกโดยส่วนประกอบ	๑๒๗
ค. จำแนกโดยลำดับขณะ	๑๒๘
ง. จำแนกโดยความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย	๑๒๘
จ. จำแนกโดยเงื่อนไข	๑๓๑
ฉ. จำแนกโดยทางเลือกหรือความเป็นไปได้ต่างอื่น	๑๓๒
ช. วิภังชวาทในฐานะวิธีตอบปัญหาอย่างหนึ่ง	๑๓๓